

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»



КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ПРАВА

**«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»**

Збірник матеріалів Міжнародної науково-
практичної конференції
(м. Одеса, 3 листопада 2023 року)

2023

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» В. С. Загороднього
(наказ № 3559-41 від 01.11.2023 р.)*

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, академік НАПН України, д.ю.н., професор, Заслужений юрист України **Ківалов С. В.**

Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор, Заслужений юрист України **Аракелян М. Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»;

Гребенюк Дмитро Олегович – асистент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 75-й річниці ухвалення Загальної декларації прав людини 1948 р., 3 листопада 2023 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2023. 549 с.

5. Case of D.L. v. Austria, judgement from 7 December 2017. URL:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-179232>

6. Case of A and Others v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, judgement from 2 December 2014. URL:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62013CJ0148>

Белогубова Оксана Олександрівна

*доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»,
к.ю.н., доцент*

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У БЕЗПЕКОВІЙ СФЕРІ ЧЕРЕЗ ПАРТНЕРСТВО В РАМКАХ FRONTEx

Мінливість, непередбачуваність і несподіванка є невід’ємними умовами безпеки кожної країни на сучасній міжнародній арені. На тлі вказаних умов міжнародна співпраця країн та об’єднань країн потребує чіткого напрямку, а також постійної пильності та готовності адаптуватися до середовища, яке постійно змінюється. Збройний конфлікт між рф та Україною має прямий вплив на глобальну безпеку та стабільність, та незважаючи на численні заходи держав у відповідь на широкомасштабне вторгнення, запровадження індивідуальних санкції та санкцій проти держави-агресорки більшість громадян ЄС хочуть більше безпеки,

стабільності та скоординованої відповіді ЄС на поточні загрози. Нинішній рівень прагнення працювати разом у сфері оборони між країнами є чіткою відповіддю на цей запит європейських громадян і на очікування, що Європа зможе реагувати на кризи швидко та ефективно. Для України, як для країни-кандидата на вступ у ЄС, як для країни, яка є стороною збройного конфлікту, є стратегічно важливим пріоритезація зовнішньополітичного співробітництва з ЄС в аспекті проблемних питань забезпечення прикордонної безпеки через активну участь у європейській політиці інтегрованого управління кордонами, яку здійснює Європейське Агентство з прикордонної та берегової охорони (FRONTEX). Європейське агентство з управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах країн-членів ЄС (European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union), яке сьогодні відоме як FRONTEX є агентством ЄС, яке було засновано відповідно до Регламенту 2007/2004 від 26 жовтня 2004 року про заснування Європейського агентства з управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах країн-членів ЄС.

З моменту 1 травня 2005 року FRONTEX надавав консультативну допомогу державам-членам у реалізації управління охороною зовнішніх кордонів ЄС через обмін інформацією та координування дій національних

прикордонних органів у їхніх спільних операціях. До Регламенту 2007/2004 двічі вносились зміни. Регламент 863/2007 від 11 липня 2007 року внес зміни до Регламенту 2007/2004 та зазначив про створення загонів швидкого реагування та підпорядкування їх FRONTEX, які неодноразово розгортали свої місії на грецько-турецькому кордоні.

Регламент No 1168/2011 від 25 жовтня 2011 року доповнив повноваження агентства через визначення процедур, за якими діють загони швидкого реагування та надавши чітке визначення норм права, що застосовуються представниками агентства під час операцій.

Збройний конфлікт в Сирії 2015 р. спричинив безпрецедентне збільшення потоку біженців і нелегальних мігрантів до ЄС з країн Північної Африки, Близького Сходу і Південної Азії, і оскільки переважна більшість біженців намагалась незаконно перетнути кордон ЄС морськими шляхами, ЄС мав відреагувати на це відповідно. На той момент в арсеналі таких засобів реагування була агенція FRONTEX, яка не мала тих повноважень, фінансів та ресурсів для реагування на відповідні міграційні потоки, хоча й була для того створена. Отже Регламент 2016/1624 від 14 вересня 2016 року про Європейську прикордонну і берегову охорону надав FRONTEX нового змісту через повноваження діяти не тільки в межах країн ЄС, а й поза межами ЄС.

З моменту набуття чинності Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони з 1 вересня 2017 року це є основний документ, на підставі якого визначаються головні орієнтири для реформування згаданих у цьому документі галузей права у національному законодавстві.

З точки зору співробітництва України та FRONTEX головним виступає положення пункту «е» частини 2 статті 16 Угоди про асоціацію, де визначається, що співробітництво буде також спрямоване на розвиток оперативних заходів у сфері управління кордонами шляхом «навчання, обміну найкращими практиками, зокрема технологічні аспекти, обмін інформацією з дотриманням встановлених правил та, у разі потреби, обмін офіцерами зв'язку, ефективну імплементацію принципу інтегрованого управління кордонами, посиленні рівня безпеки документів, розвитку ефективної політики повернення, зокрема у її регіональному вимірі, обміні поглядами щодо нелегального працевлаштування мігрантів».

Зовнішньополітична співпраця України та FRONTEX здійснюється відповідно до принципів Статуту ООН і Гельсінського заключного акту наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 року, а також цілей Празької хартії для нової Європи 1990 року. Вказані міжнародно-правові документи є також

правовою підставою для зовнішньополітичної взаємодії України та FRONTEX з метою посилення бойових спроможностей Державної прикордонної служби України та інших заходах партнерства у безпековій сфері.

Войтович Павло Петрович

*доктор філософії в галузі права, доцент кафедри
міжнародного та європейського права
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

КРЕАТИВНІСТЬ І МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Креативність є визначною рисою сучасної юриспруденції. Це пов'язано, перш за все, із неможливістю дослідження права і держави без творчого початку, адже вирішення питань, що виникають перед правом і державами, перед світовою спільнотою, потребує бачення суті проблеми, висунення нових ідей, їх належної розробки.

Відомо, що міжнародне право є важливим чинником співіснування держав та народів. Таким воно було, є та буде. За своєю суттю міжнародне право незмінне – воно відображає узгоджені волі держав як певний компроміс в даний проміжок часу.

Міжнародне право є таким, яким його створюють держави, тобто результатом узгоджених волей держав, у тому числі шляхом компромісів та використання творчого підходу.